

Evidensbasert praksis er ikke sensur

Håkon Kongsrud Skard
hakon@psykologforeningen.no

Arnhild Lauveng

Psykologforeningen stiller seg ikke bak begrepet foreldrefremmedgjøring. Konferansen ville ikke ha blitt godkjent i dag.

Håkon Kongsrud Skard og Arnhild Lauveng (Foto Fartein Rudjord / Psykologforeningen)

I Psykologtidsskriftet den 11.09.24 kritiserer Eivind Meland (2024) Psykologforeningen for å bedrive sensur fordi vi trakk tilbake godkjenningen av en konferanse om foreldrefremmedgjøring i regi av Parental Alienation Study Group Norge (PASG). Først og fremst: Godkjenning av kurs og konferanser gjøres basert på faglig kvalitet og utgjør ikke sensur.

Avgjørelser skal derimot ikke ha tilbakevirkende kraft. Psykologforeningen godkjenner derfor PASG-konferansen i begynnelsen av september som timer til vedlikehold av spesialiteten for psykologer i Norge som deltok på konferansen. PASG-konferansen ville i dag ikke ha fått godkjenning, etter en oppdatert faglig vurdering. Når vi velger å godkjenne timer for psykologer som har deltatt på konferansen, gjør vi det for å unngå tilbakevirkende kraft.

Tilfredsstill ikke kravene

Samtidig er det viktig for oss å understreke at basert på den kunnskapen vi har etter en grundigere vurdering, ville konferansen ikke blitt godkjent. Vår godkjenning av konferansen kan dermed ikke benyttes som begrunnelse for at Psykologforeningen stiller seg bak begrepet foreldrefremmedgjøring. Vi regner videre med at psykologer som deltok på konferansen, bruker sin sunne kritiske sans, og vurderer informasjonen på kongressen opp mot annen forskning, og opp mot Psykologforeningens prinsipperklæring. Vi understreker også at alle medlemmer står fritt til å delta på konferanser de

selv ønsker, mens Psykologforeningen vurderer hvilke kurs som tilfredsstillende de faglige kravene til godkjenning.

Psykologforeningen godkjenner kun kurs som ansees å kunne bidra til faglig vedlikehold for spesialister. Psykologforeningen er opptatt av at kurs og konferanser som godkjennes, må være av god nok faglig kvalitet, og etter en totalvurdering har vi vurdert at denne konferansen ikke holder nødvendig faglig nivå.

Advarer mot konsekvensene av begrepet

Forskningsgrunnlaget for foreldrefremmedgjøring, også referert til som Parental Alienation (PA) eller Parental Alienation Syndrome (PAS), og konsekvenser av bruken av dette begrepet og rammeverket er svært omdiskutert. Det har ikke fått aksept hos sentrale profesjonelle eller vitenskapelige organisasjoner, som eksempelvis American Psychological Association (APA) og World Health Organization (WHO). De faglige arbeidsgruppene til de nyeste versjonene av DSM-5 og ICD-11 fant ikke et grunnlag for å inkludere PA/PAS som en diagnose (Rao, 2021; WHO, 2024). I 2019 ble det utarbeidet et faglig opprop rettet mot WHO, underskrevet av 352 fagpersoner og institusjoner fra hele verden (Nielson et al., 2019). Her oppsummeres det manglende forskningsgrunnlaget som ligger til grunn for begrepet, og det advares mot de alvorlige konsekvensene det kan ha for barn og familier med behov for beskyttelse fra vold dersom foreldrefremmedgjøring anerkjennes som en diagnose. Den europeiske foreningen for psykoterapi (EAP), som er et overordnet organ for eksempelvis den europeiske familierapiforeningen (EFTA), uttalte i 2017 at «EAP considers that the terms and concepts of PAS and PA are unsuitable for use in any psychoterapeutic practise» (EAP, 2018).

Pseudovitenskap

Det har også vært en debatt i det svenske psykologtidsskriftet, der flere hevder at foreldrefremmedgjøring er pseudovitenskap (Almqvist et al., 2024), versus dem som mener at foreldrefremmedgjøring har forskningsevidens (Sikström, 2024). I Sverige ledet debatten til et opprop fra 105 internasjonale forskere (Ayeb-Karlsson et al., 2024) som har advart mot å anvende foreldrefremmedgjøring i håndteringen av foreldretvister i svenske rettssaler.

Et solid kunnskapsgrunnlag må ligge til grunn for godkjenning av kurs og konferanser, og ikke minst må godkjenningen følge utviklingen av faglig kvalitet.

Merknad: Skard er president i Norsk psykologforening. Lauveng er visepresident i Norsk psykologforening med ansvar for fag- og profesjonspolitik.

Referanser

- Almqvist, K., Axberg, U., Ayeb-Karlsson, S., Bidö, S., Broberg, A., Eriksson, M., Hjalmskog, J., Holm, M., Hultmann, O., Landberg, Å., Mannheimer, M., Hagborg, J. M. & Norlén, A. (2024, 4. juni). Föräldraalienation är pseudovitenskap. *Psykologtidningen*. <https://psykologtidningen.se/2024/06/04/foraldraalienation-ar-pseudovitenskap/>
- Ayeb-Karlsson, S., Almqvist, K., Axberg, U., Bidö, S., Broberg, A., Eriksson, M., Hjalmskog, J., Holm, M., Hultmann, O., Landberg, Å., Mannheimer, M., Hagborg, J. M. & Norlén, A. (2024, 16. juli). 105 experter: Därför fördömer vi användandet av så kallad föräldraalienation. *Psykologtidningen*. <https://psykologtidningen.se/2024/07/16/105-experter-darfor-fordomer-vi-anvandandet-av-sa-kallad-foraldraalienation/>

- European Association for Psychotherapy (EAP). (2018). Statement on Parent Alienation Syndrome (PAS) – Parental Alienation (PA). *European Association for Psychotherapy*. <https://www.europsyche.org/quality-standards/eap-guidelines/parent-alienation-syndrome-pas-parental-alienation-pa/>
- Meland, E. (2024, 11. september). Psykologforeningens sensursbehov. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://psykologtidsskriftet.no/debatt/2024/09/psykologforeningens-sensurbehov>
- Nielson, L. C., Meier, J. S., Sheehy, E., Jackson, M., Halperin-Kaddari, R., Boyd, S., Allard, P. A., Jaffe, P. G. & Lapierre, S. (2019). *Collective Memo Of Concern to WHO About Parental Alienation*. <https://www.learningtoendabuse.ca/docs/WHO-September-24-2019.pdf>
- Rao, A. G. (2021). Rejecting ‘Unjustified’ Rejection: Why Family Courts Should Exclude Parental Alienation Experts. *Boston College Law Review*, 62(5), 1759–1796. <https://bclawreview.bc.edu/articles/106>
- Sikström, S. (2024, 12. juni). Föräldraalienation är ett välstuderat empiriskt fenomen. *Psykologtidningen*. <https://psykologtidningen.se/2024/06/12/foraldraalienation-ar-ett-valstuderat-empiriskt-fenomen/>
- WHO. (2024). Parental alienation. <https://www.who.int/standards/classifications/frequently-asked-questions/parental-alienation>